

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТУ, МЕНЕДЖМЕНТУ І ЛОГІСТИКИ**

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять

з дисципліни «Основи наукових досліджень»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Індекси: НБ-7-073-2/21-3.2;
НБ-7-073-2 з/21-3.2.
(шифр та назва напрямку підготовки)

Розроблені к.е.н., доц. Білявським В.М.
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.
викладача)

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри менеджменту ЗЕДП
Протокол № 7 від «08» квітня 2021 р.
Завідувач кафедри _____ Кириленко О.В.

СМЯ НАУ МР ПЗ 19.06-01-2021

Подано назви тем з дисципліни, розкрито завдання для практичних занять студентів та форми їх контролю. Вміщено питання для обговорення на практичних заняттях, індивідуальні завдання для засвоєння змісту дисципліни.

ПЕРЕДМОВА

Практичне заняття – це форма навчального заняття, що спрямована на формування у студентів вмінь та навичок виконання певних елементів науково-дослідної роботи. У процесі проведення практичного заняття викладачем пояснюється сутність завдання та надаються методичні рекомендації щодо його виконання. Студенти самостійно виконують запропоновані практичні завдання та на наступних практичних заняттях їх захищають з обговоренням усіма студентами групи.

За результатами захисту викладач виставляє відповідну оцінку, як за практичне завдання, так і за активну участь у практичному занятті. Отримані студентом бали ураховуються у загальній накопичувальній бально-рейтинговій оцінці результатів його навчання за дисципліною.

<i>№ пор.</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Тема 1. Наука як система знань та як вид творчої діяльності	2
2.	Тема 2. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження	2
3.	Тема 3. Методологічні основи та методи у наукових дослідженнях	2
4.	Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2
5.	Тема 5. Оцінки ефективності результатів наукових досліджень	1
6.	Тема 6. Проблематика новітніх економічних досліджень	2
7.	Тема 7. Методи емпіричних економічних досліджень	2
8.	Тема 8. Форми відображення та правила оформлення результатів наукових досліджень	2
	Всього	17

ПЛАН

Практичне заняття 1. Наука як система знань і вид творчої діяльності та фундаментальні і прикладні наукові дослідження.

Мета: вивчення сутності та основних системи знань та видів творчої діяльності.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- охарактеризуйте місце та завдання дисципліни в системі підготовки сучасного фахівця з менеджменту та адміністрування;
- розкрийте особливості наукового дослідження;
- класифікуйте наукові дисципліни і дослідження;
- у чому полягають правові та морально-етичні засади наукової діяльності.

Питання для дискусії:

1. Обґрунтуйте основну методологію, методи та прийоми в наукових дослідженнях.
2. Розкрийте сутність і завдання фундаментальних та прикладних наукових досліджень.
3. Проаналізуйте форми результатів фундаментальних та прикладних наукових досліджень.

Практичне заняття 2. Методологічні основи та методи у наукових дослідженнях.

Мета: Вивчення методологічної основи наукових досліджень.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- дослідіть принципи в наукових дослідженнях;
- проаналізуйте методологічну базу наукових дослідженнях;
- систематизуйте типологію загально теоретичних методів дослідження;
- дослідіть місце і особливості застосування аналітичних і статистичних методів обробки наукових даних.

Питання для дискусії:

1. Охарактеризуйте сучасні організаційно-економічні форми та механізми регулювання наукових досліджень.
2. Розкрийте сутність методів планування та засобів координації виконання комплексних науково-дослідних робіт.
3. Проаналізуйте структуру та організацію комплексних наукових досліджень.

Практичне заняття 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Мета: розкрити сутність інформаційного забезпечення наукових досліджень.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- наведіть цілі інформаційних ресурсів спільного користування;
- розкрийте сутність науково-технічної інформація;
- охарактеризуйте довідково-інформаційні фонди;
- проаналізуйте національну та міжнародну систему науково-технічної інформації.

Питання для дискусії:

1. Наведіть практичні приклади інформації, їх джерела та режим доступу до неї.
2. Наведіть основні види видань які встановлені державним стандартом.

Практичне заняття 4. Оцінки ефективності результатів наукових досліджень.

Мета: оцінити ефективність результатів наукових досліджень.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте сутність факторів, складових та критеріїв ефективності науково-дослідних робіт;
- охарактеризуйте особливості та проблеми оцінки ефективності науково-дослідних робіт;
- проаналізуйте репрезентативність науково-дослідних робіт;
- охарактеризуйте проблеми оцінки ефективності НДР;
- розкрийте сутність економічної ефективності.

Питання для дискусії:

1. Наведіть практичні приклади підвищення ефективності науково-дослідних робіт.
2. Наведіть переваги та недоліки різних видів економічної ефективності.

Практичне заняття 5. Проблематика новітніх економічних досліджень та логіка економічних досліджень.

Мета: розкрити сутність проблематики новітніх економічних досліджень.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- проаналізуйте основні засади системи економічних наук;

- розкрийте сутність різних видів економічних проблем;
- проаналізуйте структурно-логічні схеми економічних досліджень за ієрархічним рівнем;
- охарактеризуйте наукове передбачення та прогнозування в сфері економіки і менеджменту;
- розкрийте сутність розвитку наукових економічних структур.

Питання для дискусії:

1. Наведіть загальні принципи розробки програм та методики дослідження.
2. Розкрийте особливості моделювання економічних процесів та впровадження у практику наукових результатів.

Практичне заняття 6. Методи емпіричних економічних досліджень.

Мета: провести діагностику та аналіз методів емпіричних економічних досліджень.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- охарактеризуйте сутність емпіричного рівня знань;
- оцініть результати емпіричних досліджень як інформаційної бази теоретичних досліджень;
- проаналізуйте програму та методику емпіричного економічного дослідження;
- структуруйте методичні підходи та завдання емпіричних економічних досліджень.

Питання для дискусії:

1. Розкрийте природу методичних, систематичних і випадкових помилок та похибок.
2. Охарактеризуйте особливості і форми впровадження у практику результатів економічних досліджень.

Практичне заняття 7. Особливості організації та проведення студентської науково-дослідної роботи.

Мета: дослідження особливостей організації та проведення студентської науково-дослідної роботи.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте сутність організації самостійної наукової роботи студента;
- охарактеризуйте форми участі студентів у науково-дослідній роботі;

- розкрийте основні рівні індивідуальної наукової роботи;
- охарактеризуйте критерії вибору напряму та теми наукового дослідження;
- обґрунтуйте дослідницький характер самостійної роботи студента при проходженні практик.

Питання для дискусії:

1. Розкрийте сутність формування дослідницького мислення сучасного менеджера.
2. Охарактеризуйте форми заохочення наукової діяльності студентів.
3. Дослідіть форми участі студентів в науково-практичних семінарах, конференціях, олімпіадах.
4. Наведіть приклади підготовки тексту та тез доповіді.

Практичне заняття 8. Форми відображення та правила оформлення результатів наукових досліджень.

Мета: вивчення сутності відображення та правила оформлення результатів наукових досліджень.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте основні елементи обробка результатів наукових досліджень;
- розкрийте сутність наукових результатів та вимог до них;
- охарактеризуйте структуру, правила та порядок оформлення результатів наукової роботи;
- обґрунтуйте вимоги до змісту результатів наукових досліджень.

Питання для дискусії:

1. Розкрийте сутність оформлення актів впровадження результатів в навчальний процес і практику виробництва.
2. Охарактеризуйте основні вимоги міжнародних та державних стандартів до науково-технічної документації.
3. Наведіть приклади порядку рецензування та опанування науково-дослідних робіт.

СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

Практичне ситуаційне завдання № 1

Обґрунтувати актуальність, перспективність, новизну та ефективність теми власного наукового дослідження.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання полягають:

- в обґрунтуванні важливості дослідження для вирішення певних теоретичних та практичних проблем, тобто значущості обраної тематики для потреб науки та суб'єктів господарювання;
- у визначенні напрямів, які потребують удосконалення та подальшого розвитку, тобто не знайшли повного вирішення в сучасній теорії та практиці управлінської діяльності;
- в обґрунтуванні методичних положень, рекомендацій, які будуть відрізнятися певним рівнем наукової новизни, подані в науковій роботі та доведені до рівня практичного використання;
- в обґрунтуванні конкретних критеріїв збільшення результативності управління за рахунок упровадження методичних положень у практичну діяльність суб'єктів господарювання.

Джерело: [1, с.6].

Творчо-пізнавальне завдання № 1

1. Як Ви вважаєте, чи легко буде захистити дипломну роботу на тему: «Трудове виховання школярів»? Чому? Яка низка питань виникає?

а) чи включає тема аналіз історії трудового виховання?

б) про який віковий етап розвитку дітей йде мова?

в) трудове виховання буде розглядатися у процесі навчання чи позаурочній діяльності?

г) на які особистісні якості буде акцентоване трудове виховання тощо.

2. Поясніть різницю між поняттями: науковий напрям, проблема, тема.

3. Опишіть види науково-дослідної роботи студентів. Що Ви можете запропонувати для покращення цієї роботи?

4. Чому Вам слід дивитися на власний проект не як на роботу дослідника-одиначки, а як на бесіду з тими людьми, які будуть читати Вашу роботу?

5. На які питання слід відповісти при виборі теми?

6. Структура дослідження, її значення, які елементи до неї входять?

7. Особливості оформлення титульного листа.

Джерело: [2, с.31].

Практичне ситуаційне завдання 2

Здійснити аналіз існуючих у літературі визначень відповідних понять за темою дослідження з посиланням на джерела інформації та виокремленням специфічних ознак поняття.

Загальні методичні рекомендації щодо виконання даного практичного завдання передбачають представлення результатів його виконання у вигляді табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз визначень поняття

№ пор.	Автори	№ джерела (посилання)	Визначення	Характеристика

Джерело: [1, с.7].

Творчо-пізнавальне завдання № 2

1. Визначте, про які компоненти дослідження (база, об'єкт, предмет) йде мова у наступних фрагментах:

- колектив співробітників Центру служби зайнятості та їх клієнти...;
- процес становлення центру реабілітації на базі гуманітарного університету з профільним навчанням;
- психолого-педагогічні умови комплексної реабілітації хронічно хворих дітей в оздоровчо-освітньому центрі;
- залежність між стилем спілкування соціального працівника з клієнтом і ефективністю адаптаційного процесу.

2. Виділіть можливий предмет (або предмети), вивчаючи наступні дослідні теми:

- використання нових інформаційних технологій в соціалізації підлітків;
- формування гуманізму як елемент підготовки майбутнього соціального робітника.

3. Якою може бути сформульована тема і об'єкт дослідження, у яких виділено наступний предмет:

- соціально-психологічна адаптація дітей-сиріт в умовах дитячих будинків сімейного типу.

4. Які Ви знаєте варіанти визначення об'єкта і предмета дослідження? Наведіть приклади.

5. Розкрийте вимоги до гіпотез. Наведіть приклади гіпотез і прокоментуйте їх.

6. Розробіть завдання («дерево цілей») до теми «Формування тендерної культури майбутніх соціальних працівників в умовах професійної підготовки».

7. Які помилки зустрічаються найчастіше при розкритті наукової новизни?

8. На чому слід акцентувати увагу при розкритті практичної значимості дослідження?

9. Чи згодні Ви з такими висловлюваннями: «Мета виправдовує засоби», «Мета виправдовує зміст і засоби діяльності», «Велика енергія народжується лише для великої мети», «Хто ставить перед собою великі задачі, той знаходить і засоби для їх реалізації».
10. Спробуйте вибудувати «дерево цілей» для дослідження із соціальної роботи на тему: «Виховання гуманності у майбутніх соціальних працівників в умовах ВНЗ».
11. Які дієслова слід використовувати при формулюванні завдань дослідження?
12. Підготуйте титульний аркуш вашого наукового дослідження.

Джерело: [2, с.71].

Практичне ситуаційне завдання 3

Скласти бібліографію за темою власного наукового дослідження.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання полягають у використанні сучасних стандартів щодо оформлення списку літературних джерел.

Джерело: [1, с.8].

Творчо-пізнавальне завдання № 3

1. Користуючись відомостями будь якого розділу навчального посібника, складіть список інформаційних видань (вторинних документів), що здатні забезпечити повномасштабний бібліографічний пошук джерел інформації до Вашого наукового дослідження (курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської робіт).

2. Відвідайте наукову універсальну бібліотеку з метою поповнення робочої картотеки до Вашого наукового дослідження, скориставшись для цього всіма складовими частинами довідково-бібліографічного апарату.

3. За допомогою інформаційних видань Книжкової палати України (книжкового літопису, літопису журнальних статей) складіть список літератури з теми Вашої бакалаврської (дипломної, магістерської) роботи, яка була видана в Україні протягом останніх трьох років.

4. Складіть анотацію та реферат на Вашу наукову роботу (курсову, бакалаврську, дипломну чи магістерську).

5. Скориставшись інформаційною послугою «Віртуальна бібліографічна довідка», оформіть запит на розробку списку літератури до Вашої курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської роботи.

6. Здійсніть бібліографічний пошук джерел (рефератів) із теми Вашої курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської робіт в електронній реферативній базі даних «Україніка наукова» (<http://www.nbuv.gov.ua/db/ref.html>) та пошук авторефератів дисертацій в Електронному каталозі наукової літератури за адресою: <http://search.ukrlibrary.org/cgi-bin/search.pl>.

7. Проаналізуйте електронні інформаційні ресурси Інтернет в галузі соціальної роботи. Складіть список назв таких ресурсів із наведенням режиму доступу до них.

8. Перевірте список використаних джерел до Вашої курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської роботи на предмет відповідності вимогам ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

Джерело: [2, с.102].

Практичне ситуаційне завдання 4

Визначити мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання полягають у такому.

Мета дослідження розглядається як досягнення основного результату. В зв'язку з цим метою наукової роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретичних і методичних положень і підходів, методичного забезпечення, науково-практичних рекомендацій з певної проблеми відповідно обраної теми дослідження.

Завдання дослідження, що спрямовані на досягнення означеної мети, повинні формулюватись з використанням таких базових слів: уточнити, проаналізувати, узагальнити, сформулювати, обґрунтувати, виявити, визначити, виділити, удосконалити, розробити.

Об'єкт дослідження доцільно визначати як певне явище або процес (тобто «на чому» проводиться дослідження).

Предмет – це методична характеристика об'єкта (тобто «про що саме» дослідження). Тому предметом можуть бути теоретичні та методичні положення і підходи, методи і рекомендації, практичні положення, методичне забезпечення щодо вирішення певного питання значеного в темі наукової роботи.

Джерело: [1, с.9].

Практичне ситуаційне завдання 5

Представити структурно-логічну схему основних елементів наукової роботи: завдань, змісту, наукових результатів, публікацій, а також встановити залежність між висновками і завданнями.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання передбачають ґрунтування на результатах виконання попередніх практичних завдань.

Джерело: [1, с.9-10].

Творчо-пізнавальне завдання № 4

1. Поясніть різницю між висловлюваннями «методологія наукового пізнання» та «методи наукового пізнання».

2. Обґрунтуйте, чому у назві першого розділу вашого дослідження використовується поняття методологічні (теоретичні, методичні) основи дослідження.

3. Які підходи і чому застосовані у вашому дослідженні. Доведіть необхідність їх використання.

4. Соціальна робота як наука – це система знань...

5. Об'єктом наукового дослідження в соціальній роботі є, які існують незалежно

від нашої свідомості, відбираються відповідно до мети дослідження.

6. Метод моделювання застосовується тоді, коли ...

7. Подайте у вигляді системи, явище, яке Ви досліджуєте.

8. Використовуючи метод ідеалізації, розробіть модель явища, яке досліджується (створіть ідеальний об'єкт, ідеальні умови та ін.).

9. Порівняйте створенні Вами ідеальний об'єкт із соціальною, педагогічною, психологічною дійсністю.

10. Підберіть засоби фіксації результатів спостереження у Вашому дослідженні.

11. Розробіть умови, які сприятимуть результативності застосування бесіди як методу дослідження.

12. Розробіть анкету для дослідження Вашої теми, дотримуючись психолого-педагогічних принципів у послідовності подачі запитань.

13. Використовуючи праксометричний метод проаналізуйте продукти діяльності, які будуть використані у науковому дослідженні.

Джерело: [2, с.135].

Практичне ситуаційне завдання 6

Згідно з темою навчально-дослідного завдання необхідно підготувати наукову статтю за певною науково та практично значущою проблемою.

Загальні методичні рекомендації щодо виконання практичного завдання передбачають написання таких логічних взаємопов'язаних розділів, а саме:

1. Анотація (не менше 25 слів) українською, російською, англійською мовами.

2. Ключові слова (до 10 слів) мовою статті.

3. Вступ (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з останніми дослідженнями та публікаціями, а також з важливими науковими та практичними завданнями з обов'язковими посиланнями в тексті на літературні джерела, що використовуються. Автор має виділити із загальної проблеми ту її частину, яку він досліджує, та показати її актуальність).

4. Постановка завдання (формулювання цілей і методів дослідження проблеми, що розглядається).

5. Результати (виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів).

6. Висновки (наукова новизна, теоретичне та практичне значення дослідження, соціально-економічний ефект від упровадження отриманих результатів, перспективи подальших наукових розробок у даному напрямі).

7. Література (перелік використаних джерел).

Джерело: [1, с.10].

Творчо-пізнавальне завдання № 5

1. Обґрунтуйте необхідність такого етапу організації психолого-педагогічного експерименту, як історико-теоретичний аналіз явища.

2. Обґрунтуйте необхідність такого етапу організації, як планування програми експерименту.

3. Обґрунтуйте необхідність такого етапу організації, як розробка критеріїв, показників та рівнів явища, що вивчається.

4. Розробіть, відповідно до обраних критеріїв, явища, показники яких вивчаєте.

5. Розробіть, відповідно до показників, їх рівні.

6. Уявимо, що ви вивчаєте психічний розвиток клієнтів і у вашому експерименті взяло участь 40 осіб в одній групі, з яких 8 показало високий рівень, 12 – середній і 20 – низький; і 25 осіб у другій групі, з яких високий рівень показало 4 особи, середній – 12 і низький – 9. Подайте отримані результати у вигляді таблиці й зробіть порівняльний аналіз.

7. Маючи рівні сформованості критеріїв явища чи процесу, що вивчається, подайте у вигляді таблиці їх сформованість і поясніть, яким чином було отримано кінцеві результати.

8. Проаналізуйте основні етапи організації та проведення діагностуючого експерименту в соціальній роботі.

9. Проаналізуйте основні етапи організації та проведення формувального експерименту в соціальній роботі.

10. Розробіть показники до наступних критеріїв: соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціалізація та ін.

11. Зробіть порівняльний аналіз даних діагностуючого і формувального експериментів.

12. Формалізуйте проблему вашого дослідження.

13. Доведіть доцільність оформлення результатів експерименту тими чи іншими засобами.

Джерело: [2, с.155].

Індивідуальне ситуаційне завдання 7

Індивідуальне завдання є однією з форм організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Метою виконання індивідуального завдання є закріплення, поглиблення та розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни, розвиток умінь самостійної роботи з літературними джерелами.

Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості; комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявність елементів творчості. У процесі виконання індивідуального завдання, разом з теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити, навчитися вирішувати актуальні науково-прикладні задачі.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни видається студенту викладачем на початку семестру. Індивідуальне завдання виконується студентом самостійно під керівництвом викладача і здається наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуального завдання враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни передбачає виконання навчально-дослідної роботи.

Джерело: [1, с.10-11].

Творчо-пізнавальне завдання № 7.1

1. Спробуйте сформулювати об'єкт і предмет у наступних темах соціологічних досліджень:

- «Реформа освіти в Україні, якою вона повинна бути?»;
- «Соціальні проблеми нашого міста і шляхи їх подолання»;
- «Соціальний портрет «типового» миколаївця».

2. Спробуйте сформулювати робочі гіпотези до наступних проблем:

- «Головні проблеми соціалізації підлітків»;
- «Проблеми вільного часу студентів»;
- «Основні причини, що підштовхують молодь до протиправних дій».

3. Спробуйте скласти преамбулу до опитувального листа за наступними темами:

- «Задоволеність рівнем охорони здоров'я громадян нашого міста»;
- «Етнічні стереотипи в сучасному багатонаціональному суспільстві»;
- «Соціальна дискримінація жінок, чи існує вона в сучасному суспільстві?».

4. Спробуйте скласти приблизний макет опитувального листа на задану тему, використовуючи такі типи запитань: відкриті, закриті, напівзакриті, фільтруючі, дихотомічні, контрольні, пастки, шкальні.

- «Моє здоров'я. Як його зберегти?»;
- «Громадянський шлюб. Чи є потреба закріплювати його законодавчо?»;
- «Ваше ставлення до шлюбного контракту».

5. Спробуйте скласти програму соціологічного дослідження на тему:

- «Соціальний портрет сучасного українського студента».

Джерело: [2, с.189].

Творчо-пізнавальне завдання № 7.2

1. Підберіть наукову статтю у журналі, де простежується ґрунтовна аргументація.
2. Підберіть наукову статтю, де присутні елементи аргументації (ствердження, довід, підстави, факти).
3. Підготуйте план побудови аргументації вашого дослідження.
4. Подайте матеріал будь-якої частини вашого дослідження у вигляді таблиці, графіка чи діаграми.
5. Підготуйте альтернативи до Вашої аргументації.
6. Підготуйте відповіді на альтернативні аргументації.
7. Наведіть прийоми перевірки надійності Вашої підстави.
8. Підготуйте основу Вашої дослідницької аргументації.
9. Підберіть альтернативи до Вашої аргументації.

Джерело: [2, с.214].

Література:

1. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» денної форми навчання / укл. О.М. Ястремська, Д.О. Ріпка. – Х. : Вид. Харків. нац. екон. ун-ту, 2013. – 32с.
2. Основи наукових досліджень у соціальній роботі : навч. посіб. / М.М. Букач, Т.С. Попова, Н.В. Клименюк; за ред. М.М. Букача. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 284с.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Визначить зміст органолептичних методичних прийомів у наукових дослідженнях.
2. Визначте напрями наукової інтеграції України у світове співтовариство в умовах глобалізації науки.
3. Визначте основні вимоги до виконання дипломної роботи.
4. Визначте основні принципи організації праці у науковій діяльності.
5. Визначте складові національної системи науково-технічної інформації.
6. Визначте форми міжнародного наукового співробітництва.
7. Висвітліть основні етапи науково дослідного процесу.
8. Дайте визначення змісту науки залежно від ролей, які вона виконує в суспільстві.
9. Дайте визначення науковій діяльності і перелічите її форми.
10. Дайте характеристику економіко-математичних методів і застосування їх у наукових дослідженнях.
11. Дайте характеристику організації наукової діяльності в Україні.

12. Дайте характеристику процесу індивідуального планування науково-дослідної діяльності.
13. Наведіть діючу в Україні класифікацію наук, затверджену ВАК.
14. Наведіть класифікацію конкретно-наукових методів дослідження та їх методичні прийоми.
15. Обґрунтуйте використання спеціальних методів у наукових дослідженнях.
16. Охарактеризуйте основні принципи організації науково-дослідного процесу.
17. Охарактеризуйте загально філософські методи пізнання.
18. Охарактеризуйте комплексно-цільову програму науково-дослідної діяльності.
19. Охарактеризуйте методи пізнання емпіричних завдань.
20. Охарактеризуйте організацію наукової діяльності в Україні.
21. Охарактеризуйте основні положення визначає Закон України «Про науково технічну інформацію».
22. Охарактеризуйте показники, які характеризують рівень безробіття.
23. Охарактеризуйте проблеми побудови економіко-математичних моделей.
24. Охарактеризуйте складові науково-дослідного процесу.
25. Охарактеризуйте стадії розвитку гіпотези.
26. Розкрийте зміст конкретно-наукових (емпіричних) методів та застосування їх у наукових дослідженнях.
27. Розкрийте зміст організації праці у наукових дослідженнях.
28. Розкрийте зміст організації управління науково-дослідним процесом.
29. Розкрийте зміст розрахунково-аналітичних методичних прийомів і процедур та застосування їх у наукових дослідженнях.
30. Розкрийте інформаційне моделювання, його суть і застосування у наукових дослідженнях.
31. Розкрийте сутність дослідного етапу наукового дослідження.

Кожна робота має складатися з двох частин: 25 роботи – теоретичне розкриття теми, 75 % – розкриття теми на прикладі відповідного об'єкту або об'єктів (компанії, товарного ринку, країни).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна рекомендована література

1. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація : навч. посіб. / за ред. А.А. Мазаракі. — 2-ге вид., допов. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. — 296с.
2. Колесников О.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О.В. Колесников. — К. : Центр учбової літ-ри, 2011. — 114с.
3. Основи наукових досліджень : ОКЛ / укл. Е.В. Колісніченко. — С. : Сумськ. держ. ун-т, 2012. — 83с.
4. Основи наукових досліджень у соціальній роботі : навч. посіб. / М.М. Букач, Т.С. Попова, Н.В. Клименюк. — Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. — 284с.

Додаткова рекомендована література

5. Білявський В.М. Комплексний підхід до дослідження передумов використання соціальних методів управління / В.М. Білявський // Вісник Донец. держ. ун-ту економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. — 2006. — № 4 (32) — С. 84–92.
6. Білявський В.М. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління стратегічним потенціалом підприємства / В.М. Білявський // Вісник Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. — 2010. — № 2 (144). — Ч. 2. — С. 30–35.
7. Білявський В.М. Методичні підходи до оцінювання ефективності функціонування системи операційного менеджменту підприємства / В.М. Білявський // Вісник Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. — 2013. — № 8 (197). — Ч. 2. — С. 31–37.
8. Білявський В.М. Методичні підходи до оцінювання соціально-економічного потенціалу торговельного підприємства / В.М. Білявський // Вісник Хмельницьк. нац. ун-ту (Економічні науки) — 2010. — Т. 4.— С. 15–22.
9. Білявський В.М. Моделювання операційної системи підприємств / В.М. Білявський // Вісник Полтав. ун-ту екон. і торг. : журнал. — 2014. — № 2 (64). — С. 85–93.
10. Білявський В.М. Характеристика теоретико-методологічних засад управління системою операційного менеджменту / В.М. Білявський // Торгівля та ринок України. — Випуск 36 — 2013. — С. 16–24.
11. Жильцов О.Б. Математичне програмування (з елементами інформаційних технологій) : навч. посіб. / О.Б. Жильцов. — К. : Міжрег. акад.. управ. персон., 2006. — 186с.
12. Кузьмичов А.І. Математичне програмування в Excel : навч. посіб. А.І. Кузьмичов, М.Г.Медведев. — К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. — 320с.
13. Лудченко А.А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / Под ред. А.А. Лудченко и др. — К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. — 114с.

14. Устенко С.В. Моделювання наукомістких виробничих систем / С.В. Устенко; М-во освіти і науки України, Укр. фін.-екон. ін-т. — К. : ЕКМО, 2008. — 410с.
15. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень : посіб. / А.С.Філіпенко. — К. : Академвидав, 2004. — 208с.